

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus sacerdotalis d' sacrame[n]tis: deq[ue] diuinis
officiis: et eoru[m] administrat[i]o[n]ibus**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 1512

VD16 N 1517

De tertia p[ar]te misse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30634

partis misse

ppli: p qd disponit pplm ad audiendum deuote. Et chorus respōdet: z cū spū tuo. i. sic tecū ē deus ad dicēdū vbum dei: ita nobiscū sit ad audiendū. Deinde sigt se i principio z in fine. Primo in libro facit signum crucis. q. d. crucifixū pdico. Secdo in pectore. q. d. crucifixū credo. Deinde in facie: ac si dicat: crucifixū pdicāte nō erubescō. Silt' popul' faciat ne diabolus v'rat facies ac mentes eoz ab auditiōe vbi dei in principio: z i fine ne v'bu tollat de cordib' eozū. Debz etiā popul' stare/ z nō sedere: in signis q' sunt pati pugnare p euangelio: z caput eleuare in signū reuerētie. Et h' statuit Anastasi' papa p'm' anno dñi. ccccij h' etiā d' se. di. j. aposto'ica. Itē arma vel baculos ponere: i signū q' iuxta doctrinā euāgelicā parati sunt nō armis/ s'z patiētia se defendere. iuxta illud: Si q's te percusserit ad vnā maxillā/ pbe ei z alterā. Aliqñ autē thurificat' circa euangeliū: per qd fcat odor bonē opationis. iuxta illud: Sic lucet t'm sacerdotib' post euāgelium z clericis: ad designandū q' ipis debēt eē manifesta diuina secreta: ceter' at i pabolis. Luc. viij. Post h' canit' symbolū nicenū: qd marciāno roman' p' siluestriū instituit/ āno dñi. ccccxxxix. Et d' a syn qd ē cōzolos moris: qsi ppositū p morsellos puos. i. articulos. Est enī collectū ex diuersis loc' sacre scri-

pture: in q' ē tota fides. Cōpositū est tñ p' maiore cautelā. s. p' hereticos: ne sit difficile q'rere articulos fidei i scriptur' mult'. Et est triplex symbolū. Prim' aploz. s. credo: qd cōit' d' i priar' i p'lectione. Secd'z atbanasij. s. Quicūq' vult salu' cē. Et t'riū nicenū: qd i synodo nicena fuit cōpositū. Istud at pot' canit' i missa q' aliud: qz cōditū ē tpe v'itat' p'palate z hereticos isurgētes: z clari' ē def'minatūū fidei q' symbolū aploz: ideo pot' canit' istd q' illd. Un' h' eadē sit v'itas v'trob'q': mag' tñ clare i vno q' i alio. Canit' at alter' exp'se: vt oēs illud discāt z sciant.

De tertia pte misse.

Insequen

ter vidēdū d' t'ria pte misse q' d' oblatio: q' p'iet s' b' se sex ptes. P'ia ē populi exultatio p qd offerre d'z: z hec sigt p offerentiū. Secda ē oblatiois p'ntatio/ibi: Suscipe sc'ta trinitas. Tertia est altaris thurificatio. Quarta cordis hūliatio/ cū d'z: In spū hūliationis. Quinta sc'qns orationis. s. secretū. Sexta manū ablutio. Circa qd sciendū q' sacerdos post symbolū dic' Dñs vobiscū: ad significandū q' ex q' d'z ad oblationes accedere: z nulla oblatio potest esse accepta sine deo: iō dicit/ dominus vobiscum. Et qz tam sacerdos q' populus debēt esse valde attenti circa oblatio-

Expositio prime

ne hostie salutaris. vñ tñc qñ exi manu i medio / z reliq̄ sustētando
tādo pplm sacerdos dī: **Oratio.** pedē calicē: z alte subleuando dīc.
Non tñ vltērī p̄seq̄ voce alta: s; **Suscipe** sc̄tā trinitas hanc obla/
sub silētio dīc offeroriū: p̄ qd̄ de/ tionē. q̄ oīo de se indicat qd̄ velp
notat suā intētionē marie recolle q̄ tñc orat: tñc em̄ orat ecclia deus
ctā ad deū. Significat etiā illd̄ si rē. Dicta aut̄ ista orōne d; calicē
lentū latibulū ch̄i tñc passiōez: dep̄nere deorsū: z patenā desūp
qñ iudei p̄spirauerunt d̄ eū: vt si tollat: z panē ad pedes calicē col/
q̄s eum p̄fireret̄ extra synagogas locare: vic; int̄ se z calicē / fm̄ mo
fieret. Carat tñc chorus valde dū maḡ cōem. Calix fcat ch̄i di
let. abūde: ad designandū hilarita/ uunitatē: patena hūanitatē / q̄ diui
tē offerentiū: qz datorē hilarē dili nitatē sic patēa calicē p̄terit. S; z
git de^o. et qz legit̄ etiā dē dauid tñc patena sub corpali conseruat:
qz citharā cū cantorib; pcutiebat qz discipuli relicto ch̄o oēs fuger/
Tenent̄ at̄ fidelē ad oblatōes f; rūt. Calix aut̄ corpali operit: qd̄
p̄suetudinē approbatā i aliq̄b; fe/ signat septurā ch̄i. D; at̄ corpa
stuitatib;. vt de p̄sc. dis. iij. om̄is le eē de lino mūdo z candido fm̄
ch̄ian^o. qz dictū est a dño: Nō ap Hugo. z fm̄ cōciliū Lugduñ. vt
parebis in p̄spectu meo vacuus. etiā h̄ in bocardo. li. iij. h̄ institu/
z at̄ h̄ sit p̄ceptū: tñc q̄stū ad q̄n/ it siluester prim^o anno d. n. cccxy.
titatē: vt tantū vel tantū offerat Nec d; in eo alter^o rei materia p̄/
nō ē p̄ceptū / sed p̄siliū. iuxta illud ciosior aut vilior miseri. vñ dice
Ero. xxv. Ab oi hoīe q̄ offert vl/ bat Joā. de deo. fm̄ q̄ refert Ar/
trone^o accipiet; eas. s. oblatōes. chi. de p̄sc. di. j. p̄sultu. q̄ illi q̄nī
peccāt z offendūt q̄ mittūt corpa

Equitur se

sc̄da ps tertie pt̄. s. obla
tionis p̄ntatio. Circa qd̄
sciēdū qz sacerdos volens p̄ntare
oblationē deo / parat p̄rio materi
am. Et primo p̄ hostia accipit pa
nē triticeū / azimū / mūdū / z purū:
z p̄ sanguis p̄fectiōe accipit vinū
bonū z sapidū / admixta modica
aq̄ q̄ poss; absorberi a vino; q̄ fa/
cto dīc. Fiat hec cōmētio vini pa
riū z aq̄ / in nomie p̄ris z filij z spi.
Deinde accipit calicē tenēdo vna
p̄ m̄lieres lauari / nisi p̄ sacerdotē
pus lauet̄ in vase sp̄calit̄ ad h̄ de/
putato: in q̄ nihil ē postmodū la/
uādū. vt dī d̄ p̄sc. di. j. nemo. Si/
gnificat at̄ h̄ corpale f; Arch. vbi
s̄ eccliam. Q; autem sup̄z rponit̄
calici / significat qz ch̄i passiōez
ecclia non desinitum tari. Corpa/
le aut̄ multo labore cādidaat: z ec
clesia multo labore ch̄usto confor/
maat. Itē fcat syndonē in q̄ ch̄is
fuit inuolut^o. Et ideo fit corpale

partis misse

de lino: qz sic linū mult' pulsioibz
z tūsiōibz ad cādorē deducit: ita
eccia p illō fecatū: q̄ p corp' chri i/
telligit/ mult' p̄ssioibz z passioibz
ad cādorē vite etne pducit. Et ita
etiā corp' chri p illō fecatū/p mul
tas tribulāōes venit ad gliaz. vt
dic̄ glo. i. c. p̄sultu. de p̄se. dis. j. Et
qz dictū ē q̄ calix coopt' fecat chri
sti sepulturā: hinc ē q̄ rōc̄ Maria
magdalena venit vngere iesū zc.

Teria pars

1. ē altar' thurificatō. Ma
ria ei magdalena accepit
librā vngētū nardi pistici p̄ciosi: z
vnxit pedes iesu: z dom' iplēta ē
ex odore vngētū. Et sacerdos in
modū cruc' supducit z circūduc
incēsū sup sacrificiū z altare: vt z
cruc' signaclo z thur' incēso dia
bolice fraudis malignitas extrice
tur z effugiat. *Q.* x̄o tertio sup/
duēz circūduc incēsū: designat q̄
maria ter exhibuit z adhibuit vn
gentū circa corp' iesu. Primo cū
vnxit pedes ipi' i domo simonis
pharisei. Sc̄do in domo simōis
leprosi sup caput ei' vngētū effu
dit. Tertio cuz cmit aromata: vt
venies vngeret iesū zc. voluntas
em̄ reputat p̄ facto: cū z p̄ seipaz
nō steterit: q̄ min' expless; qd̄ ince
pit. *Q.* x̄o postmodū vndiqz ro/
tū icensat altare: designat q̄ factū
illō totā resp̄sit ecciam: sic dñs te/
stat/dicēs: Amē dico vobis: vbi
cūqz zc. *Mat. xi. vj.* Et Leo papa

statuit icensū sup oblatā fieri: qd̄
z cōciliū rothomagen. fieri statu
it. De alijs et thurificatōis signi
ficationibz plura vide in *Rona/
li diuinor.*

Equitur

s q̄rta ps̄ et̄ie p̄s̄ d̄ bu
miliatione: vbi sacer
dos d̄t incliatō capite: In spū bu
militat' zc. z ē rō *Dan. iij.* vbi sa
cerdos p̄fūde inclinat h̄ns man'
an̄ pecc' z circa h̄ osculat altare i
signū cruc': qz p̄ passionē cruc' re
cōciliati sum' d̄o z in ei' amicitia
admissi: ad *Eph. ij.* Alij tñ n̄ oscu
lat h̄ altare. Deide seq̄t ōo. *Ubi*
sciēdū q̄ sacerdos v̄tit se tunc ad
ppl'm cos salutādo: dicēs hec ver
ba. *Orate p̄ me peccōre. p̄ q̄ v̄ba sa*
cerdos iplorat auxiliū circūstātū
p̄ altitudinē sacri. Et debēt ista
v̄ba sonoro se exp̄sse dici. Et tūc
v̄tit se sacerdos ad alterā p̄tē di
cēs: *Dñe exaudi ōonē meā. quia*
tūc orat singlari ōone. Et in hoc
m̄lti errāt sup̄p̄sse illa v̄ba dicen
tes: z cū h̄ nolētes se v̄tere ad po
pulū/nec ad alterā p̄tē altaris: qd̄
nō ē sine peccō. Ista aut̄ conuersio
ad ppl'm cū silētio subseq̄nte fecat
occultā appitōnez chri q̄ appuit
petro: qz lz certū sit q̄ ei in die re/
surrectiōis appuit: vt d̄r *Lu. vlf.*
tñ incertū ē vbi: ḡ fit sub silentio.
Uñ q̄nto seq̄t secreta: qz secreta
d̄r: vt notet mentalis cōuersio ad
deum: vt sit sacrificiū an̄ deū gra

Expositio tertiæ

tū. Debēt ei tot dici secrete q̄t fue
rūt in p̄ncipio collecte: z eodē or/
dine poni z cōcludi. S; tñ i fine
oim d; exp̄sse/p oia secula seculo/
rū. s. ad scādū q̄ h; sacerdos orat
vt p̄sona singular;: tñ ex q̄ p̄ toto
pp̄lo orat: iō occulte non d; finiri.
Vel ad inuēdū q̄ sacerdos h; po/
stulat auxiliū poplī: vñ exp̄sse rñ
det cleric⁹/amē: ad designādū q̄
post lazari resuscitatōz ch̄is pub/
lice p̄dicauit.

Estat nunc

r videre d; q̄nta pte tertiæ
p̄s; q̄ d; seq̄ns oīo vel p/
fatio: q̄ h; q̄ttuor p̄tes. In prima
pp̄ls salutā/cū d;: Dñs vobiscū.
In sc̄da rō assignat/ibi: v̄e dignū zc̄
In t̄tia laus diuina a pp̄lo cantā/
cū d;: sc̄tus sc̄tus sc̄tus zc̄. In q̄r
ta canō ip̄e inchoat/ibi: Te igitur
zc̄. Quātū ad p̄mū sacerdos salu
tādo p̄mo excitat eū ad extētiōez/
dicēs: dñs vobiscū. Sc̄do ad mē
tis erectionē/ibi: sursū corda. Ter
tio ad gr̄aactiōez/ibi: gr̄as aga/
mus. Excitat at ad attētiōē pp̄
reuerētiā sac̄ri i q̄ ch̄is sumit ip̄e
fons bonitat;: iō sacerdos d;: Do
min⁹ vobiscū. Deinde dic; sursuz
corda/ad designādū q̄ circa h; sa/
crāmētū debem⁹ h̄ie altitudinem
cōtēplatiōis: z ea q̄ sursū sunt ap/
petere. vt d; col. iij. Et etiā qz istō
sac̄m nō p̄t rite p̄fici sine illo q̄ ē
sursū: a q̄ cūcta bona p̄cedunt: vt
dic; Greg. et a q̄ om̄e bonū p̄cedit;
vt d; Ja. j. Et ad designādū q̄ h;
sac̄m non p̄dest nisi h̄ntib; corda
sursum. Ad quod statim respon
det minister: habemus ad domi
num. Et est sensus: ad est habem⁹
corda n̄ra ad dominū leuata. S;
forte i h; multi mētūz h̄ntes cor
da dep̄ssa: q̄s arguit p̄pha/dicēs:
Filij hom̄ v̄sq; q̄ ḡui corde. Ter
tio excitat popul⁹ ad gr̄aactiōez/
ibi: gr̄as agam⁹ dño deo n̄ro. vbi
vide cōgruētiā laudis: qz ei ē do/
min⁹/ḡ a suis vult laudari. Ma
lach. j. Si ego sum dñs/vbi ē ho
nor me⁹: Et qz de⁹/iō vult coli: z
qz n̄ est/iō sp̄aliē vult honorari
vel venerari. Et qz tā inocētes q̄s
penitētes habent laudare deum:
ideo dicitur recte/dignum et iu
stum est. Et certe dignum ratiōe
sue maiestāt;: iurta illud Apo. vij
Benedictio/z claritas/z sapia/z
gr̄aactio/bonor/z v̄r⁹/z fortitu/
do/d deo n̄ro. Dignū etiā p̄ tāt;
b̄nificijs nobis ip̄sis. Dignū rōe
supabūdāt; charitat;: et q̄ pp̄o fi
lio suo n̄ peccit deus zc̄. Quarto
stati rō assignat hui⁹ a sacerdote/
cū d;: Vere dignū. Et h; incipit p̄/
fatio: q̄ rep̄ntat illud gaudiū pue
roz cat̄atiū in die palmar;: Bñ/
dic; q̄ venit in noīe dñi. T̄pe aut
q̄ cantat p̄fatio debēt man⁹ eleua
ri: ad designādū q̄ tūc sacerdos
vult orare p̄ celestib;. Et p̄ ista v̄/
ba sacerdos approbat primo de/
um digne esse laudandū. sc̄do i
uitat angeloz exēplo/ cū dic;: quā
maiestatē tuā laudat angeli. q. d.

partis misse

fm Inñ. dignum ē: qz mera nos voluntate fecisti. Iustum: qz me/ra misericōdia redemisti. Equū: quia gratuite nos visitasti. Salutare: qz ppetue nos saluasti. Nos tibi semp. i. in oī tpe. Et ybiqz. i. in oī locō. Et si non actualiter: tñ babi tualit/ non ponendo vīez obicem mortal' pcti. Un̄ nō cessat orare q nō cessat bñ facere: fm Aug. Cir ca qd sciendū q tñ decē sunt pfa tōes: Pelagi' em̄ papa statuit no uē: s; Urban' papa anno dñi. cccc. xliiij. addidit decimā de brā v̄gie. Quotidianā aut̄ p̄fationem fecit Simachus/natione sard' / anno dñi. cccc. xciiij. Prima est de nati uitate/secda de epiphania / tertia d̄ qdragesima/q̄rta de resurrectione / q̄nta de ascensione / sexta de pente coste/septima de trinitate/octaua de sc̄ta cruce/nona de apl's/decima de brā v̄gine. de hoc bñ de cō se. di. j. inuenim'. Ex q̄ ptz p̄fatio nē nouit̄ inuentā de dedicatione ecclie eē supflua/z erronee intro ductam: nisi als̄ interueniret au toritas pape/de q̄ tñ vsqz mō non constat. Un̄ illi ea vtentes/graui' peccant. Cum em̄ vnam collectā minimā non p̄nt mutare vel ad d̄ere: multo magis tam solennē p̄ fationē p suo libitu imutare q̄s p̄ sumat. Deinde sequit̄ / sanct' : qd Sixtus p̄mus anno dñi. cxxix. i/ stituit. p qd sacerdos orat vt laus n̄ra z voces n̄re laudibz z vocibz angeloz associēt: qz angeli semp cantāt/scr̄is. Ter aut̄ canit̄ ad bo

nozē trinitat': Osāna, bis: ad desi gnandū duplicē stolā seu gaudiū corpis. s. z aic. z significat tantū: id ē obsecro/ salua.

Equitur se

¶ rta ps tertie ptis p̄ncipa/ lis misse. s. ablutio manu/ um. Primario em̄ sacerdos ablu it man' ad sc̄adū q̄ d̄z carē mor talibz. sed i h̄ loco abluir: qz iuxta posse suū d̄z etiam carere venali/ bus. Et iō solū capita digitorz p/ fundit. Et h̄ aliq̄ dicunt tūc versu culū/ lauabo in' innocētes man' meas: tñ conuenient' obmittit p̄ p̄ter continuationē seq̄nt' canōis q̄ incipit. Te igit̄. cui' pluidū fuit/ sanct'. Sensus em̄ ē. Te igit̄ cle/ mētissime. i. te q̄ sanct' es/dñs de us sabaōth de p̄cor: qd cōgrue fie ri non posset interposit' aliq̄bz * bis/puta: lauabo in' innocētes man' meas. r̄c. q̄ faciunt notabilē disc̄otindationē illaz oī onū p̄nci palū: z iō cauti' obmittit q̄s d̄z.

De q̄rta pte misse.

Equitur

¶ q̄rta ps p̄ncipal' mis/ se. s. canō. Ad cui' cui dētia sc̄edū q̄ canon grece iterp̄ tat̄ reglā latie: qz mltū reglāte cō posit' ē. d̄z at̄ q̄ Belasi' p̄p̄ canōes p̄ncipalr̄ ordiauit: h̄ a pl̄ibz sit ali qd additū i eo: tñ ab vno ē p̄posi/ t'. d̄z at̄ q̄ Elemēs. ij. āno. lxxi. p̄